

POPRAVENÍ Z POLITICKÝCH DŮVODŮ V KOMUNISTICKÉMČESKOSLOVENSKU

Na unikátní publikaci pracoval tým historiků a archivářů více než patnáct let.

Vychází ve spolupráci Ústavu pro studium totalitních režimů a Nakladatelství Academia.

Slavnostní křest se koná 4. 12. 2024 v 17 hodin, Palác Archa, Na Poříčí 26, Praha 1

Společná tisková Ústavu pro studium totalitních režimů a Nakladatelství Academia ze dne 20. 11. 2024

Problematika politických poprav v Československu v období vlády KSČ dlouhodobě přitahuje pozornost veřejnosti. Při zpracovávání tohoto tématu se ovšem mezi badateli v minulosti uplatňoval spíše přístup selektivního výběru určitých kauz, nejčastěji spjatých s nejnámějšími politickými procesy. Unikátní kolektivní monografie v rozsahu více než 3 600 tiskových stran mapuje všechny doposud známé tragické kauzy popravených z politických důvodů (jedná se o celkem 232 lidí). Vedle toho se ale zaměřuje i na kontroverzní případy, které leží na hranici mezi politickými a kriminálními delikty, či ji dokonce překračují (34 osob). Slavnostní křest jedinečného díla spojený s besedou s autory se uskuteční ve středu 4. 12. 2024 v 17 hodin v Hlavním sále sídla Ústavu pro studium totalitních režimů, v paláci Archa, Na Poříčí 26, Praha 1. Akce je určena také pro širokou veřejnost.

Kromě jednotlivých lidských osudů kniha přibližuje celkový stav bádání a zasazuje popravu do širšího rámce politických procesů. Čtenáři v publikaci naleznou také informace o metodách vyšetřování komunistickými bezpečnostními složkami, o fungování tzv. třídní justice či o osudech ostatků popravených. Publikace obsahuje 2 500 archivních dokumentů a fotografií, mnohdy zcela jedinečných, jež byly získány jak z veřejných archivů, tak ze soukromých sbírek.

„Justiční vraždy představují jednu z nejbrutálnějších a zároveň nejs sofistikovnějších forem teroru. Tento násilný akt totiž umožňuje nejen přímou fyzickou likvidaci skutečných či potenciálních politických odpůrců, ale z hlediska ovládnutí společnosti zahrnuje také celou řadu dalších funkcí, například zstrašování, nepřátel, mobilizaci vlastních příznivců či ideologickou indoktrinaci. Politické popravu na základě rozhodnutí soudu ale zároveň zachovávají zdání legitimitu,“ popisuje **Petr Mallota, vedoucí autorského kolektivu a hlavní editor rozsáhlé monografie** a současně dodává, že cílem bylo seznámit širší veřejnost s hrůzností komunistické totality, kterou pouhé seznamy a statistické údaje nedokážou plně vyjádřit. *„Jsou to právě konkrétní lidské osudy, jež mohou tuto ‚anonymitu‘ obětí překonat a přivést nás k zamyšlení. Snad nám také nedovolí na oběti politických poprav zapomenout,“* uvedl doslova Petr Mallota.

MRAZIVÁ STATISTIKA

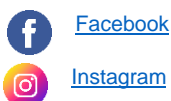
Největší množství rozsudků smrti po „Únoru 1948“ bylo vyneseno a vykonáno za prezidentské éry Klementa Gottwalda. Šlo o 180 osob (tj. 77,6 % z celkového počtu), za Antonína Zápotockého došlo k 46 popravám (19,8 %), za Antonína Novotného byl hrdelní trest vykonán v šesti případech (2,6 %). První exekuce se konala rok po komunistickém uchopení moci, v únoru 1949 (Slavoj Šádek), ta poslední v listopadu 1960 (Vladivoj Tomek). Nejmladší obětí se stal Jaroslav Kysela, kterému bylo době poprav ve věznicí Praha-Pankrác jen 18 let, 8 měsíců a 17 dní. Na šibenici umíral dlouhých deset minut. Jeho ostatky úřady odmítly vydat rodině a později je nechaly záměrně zničit.

„Minulost nás zavazuje, abychom nikdy nezapomněli na oběti zločinného komunistického režimu. Budoucnost nás zavazuje, abychom nezapomněli, že zlo má svoji konkrétní tvář. Za každou jednou obětí, stojí její vrah,“ uzavírá **Ladislav Kudrna, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů**.

Mgr. Petr Mallota (1980)

Vedoucí autorského kolektivu a hlavní editor unikátní monografie absolvoval Pedagogickou fakultu UK, obor dějepis – základy společenských věd. Od roku 2008 pracuje v Ústavu pro studium totalitních režimů, kde se jako historik věnuje zejména tématu třetího odboje (pokus o ozbrojené protikomunistické povstání v roce 1949, zpravodajské aktivity čs exilu, ilegální letáky a tiskoviny...) a represí v Československu padesátých let 20. století (především téma popravených z politických důvodů).

SLEDUJTE NÁS DÁLE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

[Facebook](#)

[Instagram](#)

[X \(Twitter\)](#)

[Youtube](#)

KONTAKTY PRO NOVINÁŘE:

Nakladatelství Academia

Marie Povýšilová

M: 774 135 606

EM: povysilova@academia.cz

Ústav pro studium totalitních režimů:

Petra Jungwirthová, tisková mluvčí,

M: 770 172 146

EM: press@ustrcr.cz

NAKLADATELSTVÍ ACADEMIA

Vzniklo v roce 1953 původně jako nakladatelství Československé Akademie věd. Název Academia nese od roku 1966. V současné době zaujímá Academia svou ediční činností přední místo mezi nakladatelstvími České republiky. V edičním programu se zaměřuje na vydávání publikací ze všech vědních oborů. Academia vydává původní vědecké monografie a práce českých vědců, díla klasiků vědy, překlady zahraničních autorů, populárně-naučnou literaturu, literaturu faktu, encyklopedie, slovníky, jazykové učebnice a příručky. V nakladatelství dále vychází populárně naučný časopis [Živa](#). www.academia.cz

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření.

Podřízenou organizací ÚSTR je **Archiv bezpečnostních složek (ABS)**.

Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je od 1. 5. 2022 Ladislav Kudrna.

www.ustrcr.cz